

til den ærede Ordfører for Finantsudvalget. Jeg maa tilstaa, at det var mig en Skuffelse, da jeg faae det lille Ændringsforslag under Nr. 63. Jeg havde saa smaat haabet — men man kan jo lidt lide Skuffelser i denne Sag — at Finantsudvalget vilde have søgt at komme til Forstaaelse med Ministeren om denne Sag. Jeg har imidlertid ikke fra den ærede Ordførers Side hørt Noget om, at der er gjort et saadant Forsøg, men det vilde interessere mig i høj Grad at vide, om et saadant Forsøg er gjort, og om det er strandet. Men samtidig med, at jeg spørger den ærede Ordfører derom, vil jeg henlede Opmærksomheden paa, at den gamle Aftale, der i sin Tid blev truffen med den foregaaende Kultusminister, have Høiskolerne aldrig havt nogen Glæde af. Det kan maasse i sin Tid have været et lille bitte Fremskridt — det tør jeg ikke sige Noget imod — men nogen Glæde have Høiskolerne næppe havt af den. Den lod i Virkeligheden Ministeren have saa vidt Spillerum, at den Slags Forhold kunde fremkomme, som den ærede foregaaende Taler fremdrog, nemlig at en Skole med 10—12 Elever faar 1200 Kr., hvorimod en Skole, der har 180 à 200 Elever, faar 1300 Kr., og der er dem, der faae endnu Mindre. Det er altsaa ikke 2 à 3 Gange saa mange Elever, men det faktiskke Forhold er, at en Skole kan have 15 Gange saa mange Elever som en anden, og desuagtet ikke faae den mindste Smule højere Understøttelse. Det kommer simpelthen deraf, at den ærede Kultusminister har Bemyndigelse efter denne gamle Aftale til at uddele, saavidt jeg husker, 15,000 Kr. af de 50,000 Kr. efter sit Skjøn, og dette Skjøn har i de senere Aar havt en meget bestemt Retning. Skulle vi komme ind i en ordentlig Gjænge med Tilskudet til Høiskolerne, vilde jeg sætte stor Pris paa, om vi kunde faae en hel anden Ordning og komme bort fra den gamle Aftale. Jeg tror ikke, at der er anden Vej at gaa end den, som den ærede Kultusminister selv har antydet paa dette Mars Finantslov, idet jeg i Betænkningen under Bevillingerne af Sorø Akademis Midler ser en Skrivelse fra den ærede Kultusminister, i hvilken han anmoder Finantsudvalget om at støtte en Bevilling til Opdragelses- og Undervisningsanstalten for unge Piger paa Antvorskov paa 2000 Kr. Som bekendt ere i sin Tid Høiskolebevillingerne tagne af Sorø Akademis Midler, og jeg ser ikke, hvorledes en Pensions- og Undervisningsanstalt for unge Piger kan bringes ind under en anden Bestemmelse end Høiskolerne. Den er en Art Høiskole, i alt Fald fuldt saa meget som en hel Mængde af de Skoler, der nu af Kultusministeriet ere

anerkjendte som Høiskoler. Men jeg tror, at den Vej, som den ærede Minister der faar ind paa, at tage de enkelte Skoler op paa Finantsloven, er den eneste rette, og den eneste, der i Længden kan være fyldestgørende for alle Parter. Det kan godt være, at Følgen vil blive, at der jævnlig vil blive Strid mellem dette og det andet Thing om enkelte Skoler, men den Slags Strid vil sikkert lettere kunne jævnes ved Indrømmelser, end man kan komme til Forstaaelse paa det gamle Grundlag. Jeg vil henlede særlig Finantsudvalgets og den høitærede Kultusministers Opmærksomhed paa, at Høiskolerne jo have en meget forskjellig Opgave. Jeg tror bestemt, at man maa gaa ind paa en Klassifikation af Høiskolerne. Nogle af dem have en rent lokal Betydning og virke ubelukkende som Fortsættelsesskole for den Egn, hvori de ligge, andre Skoler derimod søges fra hele Landet. Nogle Skoler virke væsentlig som videregaaende Dplysningsanstalter for dem, der tidligere have gjenemgaaet Høiskolerne, medens Andre tage det lige fra Begyndelsen. Der er overhovedet saa forskellige Formaal for de forskellige Høiskoler — der er knyttet andre Anstalter dertil, Haandværker-, Landbrugs- og Navigationskoler — at jeg tror, hver enkelt Skole maa ses for sig, og noget Saadant er Finantsudvalget aldeles ikke i Stand til at gjøre, navnlig ikke saalænge den høitærede Kultusminister beholder hos sig selv alle Indberetningerne fra Skolernes Tilsynsmand. Jeg vilde derfor gjøre den Indstilling, dels til Finantsudvalget og dels til den høitærede Kultusminister, om vi ikke kunne komme til Forstaaelse om en hel anden Maade at støtte Høiskolerne paa, og navnlig i den Retning, jeg her har antydet. Om en saadan Forstaaelse vil kunne naas allerede i Aar mellem 2den og 3die Behandling, tør jeg naturligvis ikke udtale mig om. Men jeg har i alt Fald ved disse Ord villet henlede Opmærksomheden derpaa, da det er et Spørgsmaal, som jeg ligesom det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) tillægger den allerstørste Betydning.

Jeg skal endnu, inden jeg slutter, kun begrundede, hvorfor jeg tillægger dette Spørgsmaal en saa stor Betydning, eller draage et Motiv frem, som ikke er fremkommet i Dag. Der er jo en stadig vøgende Tilstrømning til Examensskolerne. Aar for Aar optages flere Realskoler, der afflutter med Præliminærexamen, her paa Finantsloven, og alle disse Skoler staffe os en Ungdom, der jage efter at blive Bestillings- eller Embedsmænd i Statens Tjeneste. Vi faae gennem alle disse Realskoler Aar for Aar et stærkere Til-